

1. Ե՞րբ է եղել առաջին շուրջերկրյա ճանապարհորդությունը: (0.5 միավոր)

- ա/ 1496-1499 թթ.
- բ/ 1519-1522 թթ.
- գ/ 1822-1824 թթ.
- դ/ 1650-1653 թթ.

2. Թվարկված ֆիզիկաաշխարհագրական օբյեկտներից ո՞րոնք են գտնվում Հարավային Ամերիկա մայրցամաքում: (1 միավոր)

Ասեդի հրվանդան, Յուկատան թերակղզի, Ատակամա անապատ, Տիբետի բարձրավանդակ, Լաբրադոր թերակղզի, Ապենինյան թերակղզի, Արաբական թերակղզի, Վիկտորիա ջրվեժ, Մեծ ջրբաժանի լեռներ, Գրան-Չակո սարավանդ, Ապալաչյան լեռներ, Ռուխ հրաբուխ, Ասսալի իջվածք, Իգուասու ջրվեժ, Գոբի անապատ, Էյր լիճ

3. Գտնե՛լ աշխարհագրական պատճառահետևանքային կապ և բացատրե՛լ: (1 միավոր)

Վասկո դա Գաման Արևելյան Աֆրիկայի ափերից (մոտ 0° աշխարհագրական լայնությունից) ծով դուրս գալով և նավարկելով դեպի հյուսիս-արևելք՝ Հնդկաստանի արևմտյան ափերին հասավ մոտ մեկ ամսում: Իսկ հետադարձ ճանապարհորդությունը նույն ծովային ուղով տևեց մոտ երեք ամիս: Ի՞նչ բնական պատճառներով էր դա պայմանավորված: Պատասխանը հիմնավորե՛լ:

4. Համասեռ արտադրանք թողարկող և արտադրության միանման գործընթացներ (կամ միասնական ելակետային հոլմք) ունեցող ձեռնարկությունների խումբը կոչվում է: (0.5 միավոր)

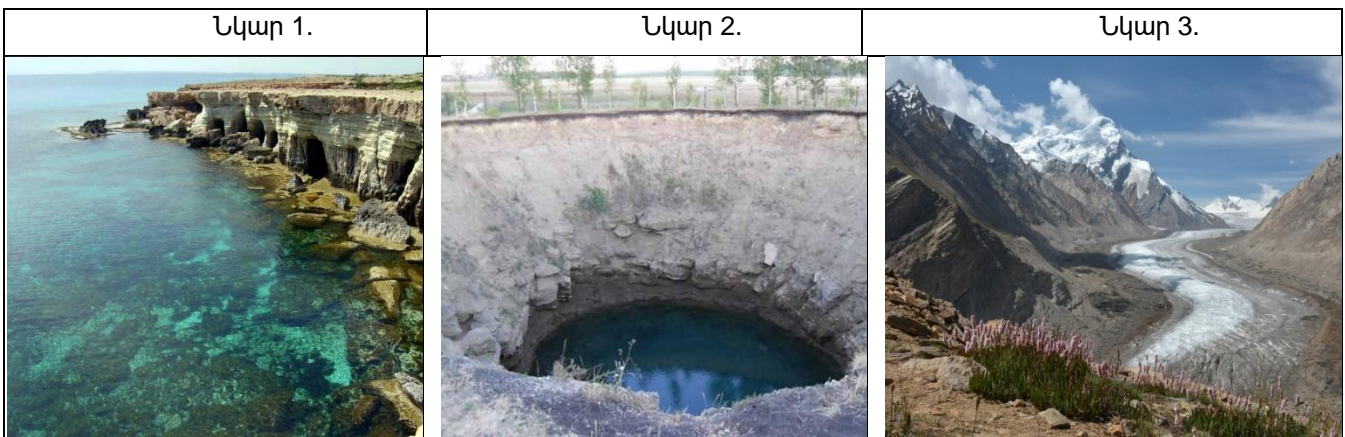
5. Սահմանե՛լ ողողատ տերմինը: (0.5 միավոր)

6. Որքան մեծանում է քարտեզի մասշտաբը, այնքան՝ (0.5 միավոր)

- ա/ մեծանում են մանրամասնությունները և տարածքի ընդգրկումը,
- բ/ մեծանում են մանրամասնությունները և փոքրանում է տարածքի ընդգրկումը,
- գ/ փոքրանում են մանրամասնությունները և տարածքի ընդգրկումը,
- դ/ փոքրանում են մանրամասնությունները և մեծանում է տարածքի ընդգրկումը:

7. Ծանաչի՛ր և բացատրի՛ր: (2 միավոր)

- ա/ ռելիեֆի ի՞նչ ձև է պատկերված նկար 1-ում, 2-ում և 3-ում /0.75 միավոր/
- բ/ բացատրե՛լ ռելիեֆի յուրաքանչյուր ձևի առաջացումը /1.25 միավոր/

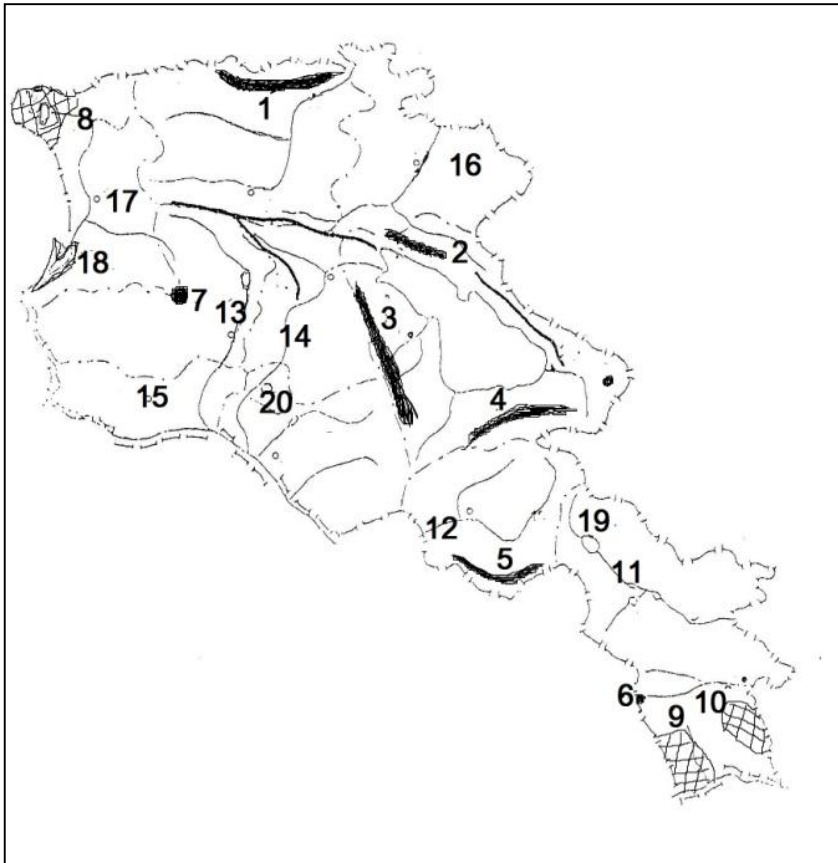
8. Եվրոպական այս երկիրը սահմանադրական միապետություն է: Մայրաքաղաքը խոշոր գետային նավահանգիստ է և համաշխարհային նշանակության ֆինանսական կենտրոն:

(1 միավոր)

ա/ Ո՞ր երկիրն է նկարագրված: /0.25 միավոր/

բ/ Ուրբանիզացիոն ինչպիսի՞ գործընթացներ են բնորոշ այդ երկրին /0.75 միավոր/:

9. Գրե՛լ քարտեզի վրա թվերով նշված աշխարհագրական օբյեկտների անունները: (2 միավոր)

1, 2, 3, 4, 5	լեռնաշղթաներ
6, 7	լեռնագագաթներ
8, 9, 10	ԲՀԴՏ-ներ
11, 12, 13, 14	գետեր
15, 16,	մարզեր
17, 20	քաղաքներ
18, 19	ջրամբարներ

10. Իրավիճակի աշխարհագրական վերլուծություն:

(2 միավոր)

Երկրի տարածքը բաժանված է 4 մարզերի: Ա մարզը հարուստ է սևահողերով և ջրային ռեսուրսներով (գետեր, լճեր), որի բնակչության տարիքային կազմում գերակշռում են 40-50 տարեկանները: Բ մարզը հարուստ է անտառներով և պատմամշակութային օբյեկտներով: Գ մարզը հարուստ է անտառային ռեսուրսներով և նրանց տակ գտնվող պղնձի հրաքարով: Դ մարզը հարուստ է ոսկու և ադամանդի պաշարներով, որի բնակչության 40 %-ն ունի բարձրագույն կրթություն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում: Երկիրն ունի խաչմերուկային և ծովային աշխարհագրական դիրք:

ա/ Որոշե՛լ և հիմնավորե՛լ երկրի զարգացման ռազմավարական հիմնական ուղղությունները: /1 միավոր/

բ/ Առաջարկե՛լ և հիմնավորե՛լ երկրի տնտեսության ճյուղային և տարածքային հնարավոր կառուցվածքը:

/1 միավոր/

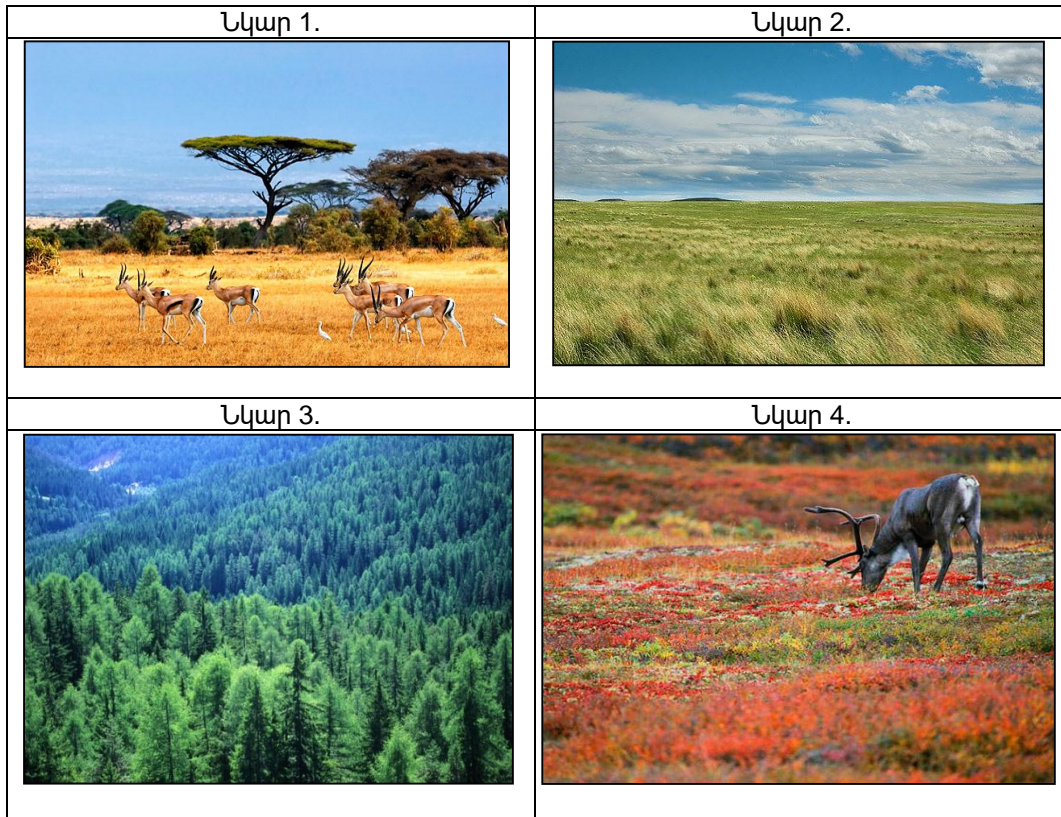
11. Ճանաչի՛ր և բացատրի՛ր բնաշխարհագրական համալիրը:

(3 միավոր)

ա/ Ո՞ր բնական զոնաներն են պատկերված նկար 1-ում, 2-ում, 3-ում, 4-ում: /1 միավոր/

բ/ Նշե՛լ տվյալ զոնային բնորոշ հողերը և բնորոշ մեկ բուսատեսակ: /1 միավոր/

գ/ Տեստեսապես ինչպե՞ս են օգտագործվում այդ բնական զոնաները: /1 միավոր/

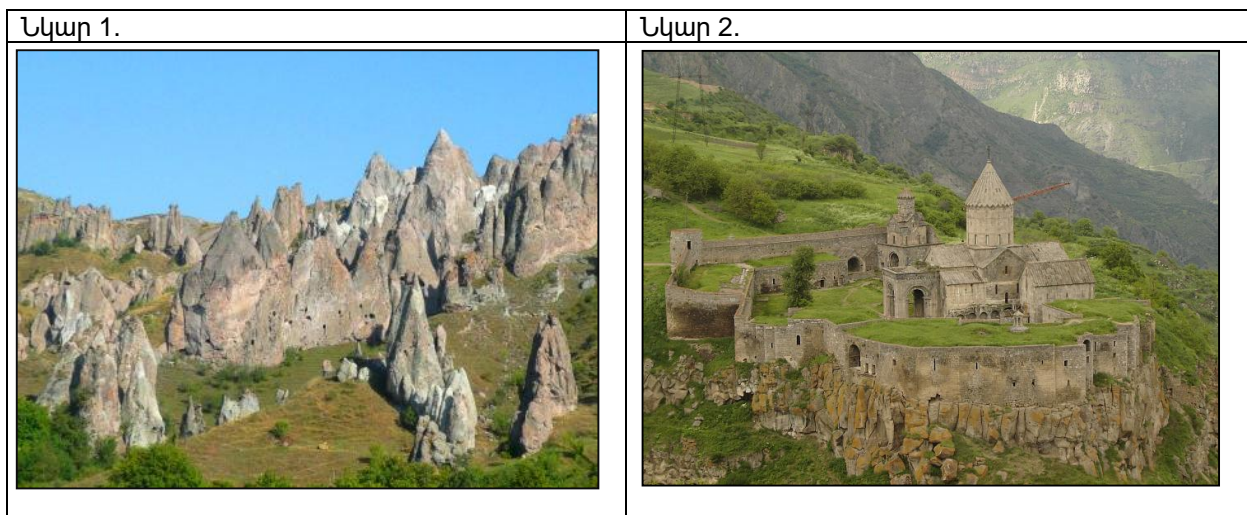
12. Ճանաչի՛ր քո հայրենիքը:

(2 միավոր)

ա/ ՀՀ ո՞ր բնակավայրում է գտնվում նկար 1-ում նշված բնապատկերը, ինչպե՞ս է կոչվում և ինչպե՞ս է առաջացել: /1 միավոր/

բ/ ՀՀ ո՞ր պատմամշակութային կառույցն է պատկերված նկար 2-ում, ե՞րբ է կառուցվել: /0.5 միավոր/

գ/ Ի՞նչ նպատակներով և ինչպե՞ս են օգտագործվում այդ օբյեկտները: /0.5 միավոր/

13. Գործնական առաջադրանք:

(4 միավոր)

ա/ Լրացնել դատարկ սյուևյակները: /1 միավոր/

բ/ Երկրների համար կազմել ռեսուրսապահովվածության դիագրամ: /1 միավոր/

գ/ Կազմված դիագրամի հիման վրա կատարել համեմատաշխարհագրական վերլուծություն: /2 միավոր/

Երկրներ	Պաշարներ (մլրդ տ)			Հանույթ (մլն. տ 1 տարում)			Ռեսուրսապահովվածություն		
	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար
Աշխարհում	139.7	1725	394	3541	4700	906			
ՌԴ	6.7	200	71	304	246	107			
Գերմանիա	0.2	111	2.9	12	247	0			
Չինաստան	3.9	272	40	160	1416	170			
Ս. Արաբիա	35.5	0	0	404	0	0			
Հնդկաստան	0.6	29	19.3	36	310	60			
ԱՄՆ	3	445	25.4	402	991	58			
Կանադա	0.7	50	25.3	126	73	42			
Բրազիլիա	0.7	12	49.3	61	2	162			
ՀԱՀ	0	130	9.4	0	220	33			
Ավստրալիա	0.2	90	23.4	29	257	112			

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

1. բ/ 1519 – 1522 թթ.

2. Ատակամա անապատ, Գրան - Չակո սարավանդ, Ռուիս հրաբուխ, Իգուասու ջրվեժ

3. Վասկո դա Գաման դեպի Հնդկաստան նավարկեց Մոմալիի սառը հոսանքին համընթաց և հասավ Հնդկաստան 1 ամսում: Վերադարձը կատարվեց հոսանքին հակառակ ուղղությամբ, որի պատճառով վերադարձը տևեց 3 ամիս: Վերադարձին քամիներն ու փոփոքիկները նույնպես խանգարեցին: Վերադարձի ուշանալը կապված էր նաև երկրի օրական պտույտի հետ: Գնալը օրական պտույտի ուղղությանը համընթաց էր, իսկ վերադարձը՝ հակառակ:

4. Տնտեսության ճյուղ

5. Գետահովտի այն մասը, որը վարարման կամ հորդացման ժամանակ ծածկվում է գետի ջրով, կոչվում է ողողատ:

6. բ/ մեծանում են մանրամասնությունները և փոքրանում է տարածքի ընդգրկումը

7. ա/ նկարներում պատկերված են.

նկ. 1՝ աբրազիոն ափ, նկ. 2՝ կարստային ռելիեֆ, նկ. 3՝ լեռնային սառցադաշտ

բ/ **Աբրազիա** – ողողում, քայքայում, ծովափերի քայքայում ալիքների հոսանքների և մակընթացությունների հետևանքով: Առաջանում են աբրազիոն աստիճաններ՝ դարավանդներ, լողափեր: **Կարստային ռելիեֆ** – լեռնային ապարները՝ կրաքարը, գիպսը, դոլոմիտը հեշտությամբ լուծվում են ջրի մեջ՝ առաջացնելով ստորերկրյա դատարկություններ, այրեր, քարանձավներ:

Լեռնային սառցադաշտ - ձևավորվում է հիմնականում բարձր լեռներում՝ ձյան գծից վերև, որտեղ սառցադաշտի ներգործությամբ առաջանում են սառցադաշտային կրկեսներ, տրոգներ, խոյի ճակատներ:

8. ա/ Մեծ Բրիտանիա

բ/ Երկրին բնորոշ են սուբուրբանիզացիան, ջենտրիֆիկացիան և քաղաքների հատակագծերի ձևի փոփոխության երևույթները: Քաղաքաբնականների տեղաշարժը դեպի մերձքաղաքային գոտի ընդարձակում է քաղաքային ագլոմերացիան՝ ձևավորելով ննջարանային քաղաքներ:

գ/ Քաղաքների հատակագծում ձևավորվում է 3 գոտի՝

- նախկին ճարտարապետական նշանակության պահպանումով գոտի (եվրոպական տիպ),
- նոր տեխնոլոգիական գործարար գոտի՝ երկնաքերերով,
- ննջարանային գոտի՝ 1-2 հարկանի առանձնատներով մերձքաղաքային թաղամասեր:

9.

1. Վիրահայոց	11. Որոտան
2. Արեգունի	12. Արփա
3. Գեղամա	13. Քասաղ
4. Վարդենիսի	14. Հրազդան
5. Վայքի	15. Արմավիր
6. Կապուտջուղ	16. Տավուշ
7. Արագած	17. Գյումրի
8. Արփիլիճ	18. Ախուրյանի
9. Արևիք	19. Սպանդարյանի
10. Շիկահողի	20. Երևան

10. ա/ Ա մարզում կարող է զարգանալ ռոռգելի երկրագործությունը (աշխատատար բուսաբուծությունը), հացահատիկի մշակությունը: Բ մարզը կարող է զարգացնել զբոսաշրջությունը: Գ մարզը՝ գունավոր մետաղաձուլությունը, իսկ Դ մարզը՝ թանկարժեք մետաղների արտադրությունը և տեղեկատվական տեխնոլոգիաները:

Բարենպաստ աշխարհագրական դիրքը հնարավորություն է տալիս զարգացնել առևտրաշրջանառությունը և տնտեսական կապերը:

բ/ Երկրի տնտեսության ճյուղային և տարածքային հնարավոր կառուցվածքում կարող են զարգանալ գիտատար գյուղատնտեսությունը, գունավոր և թանկարժեք մետաղաձուլությունը, առևտուրը, տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և զբոսաշրջությունը: Երկիրը դասվում է աշխարհի բարձր զարգացած ինդուստրիալ ագրարային կառուցվածքով երկրների շարքին:

11. Նկարներում պատկերված են.

ա/ նկ.1՝ սավաննա, նկ.2՝ տափաստան, նկ.3՝ փշատերև անտառ (տայգա), նկ.4՝ տունդրա

բ/ Սավաննա – կարմրագորշ հող, բառբար:

Տափաստան – սևահող, սիզախոտ:

Փշատերև անտառ – պողոզլային հող, սոճի:

Տունդրա – գլեյան հող, մամուռ:

գ/ Սավաննան օգտագործվում է գյուղատնտեսական և անասնապահական նպատակներով: Տափաստանն օգտագործվում է հացահատիկային և տեխնիկական կուլտուրաների մշակության համար: Փշատերև անտառն օգտագործվում է փայտանյութի և անտառային տնտեսության նպատակներով: Տունդրան օգտագործվում է եղջերվաբուծության նպատակներով:

12. ա/ նկ.1՝ ՀՀ Գործիսի հրաբխածին ապարներ (բուրգեր), որոնք առաջանում են հողմային և ջրային էրոզիայի հետևանքով:

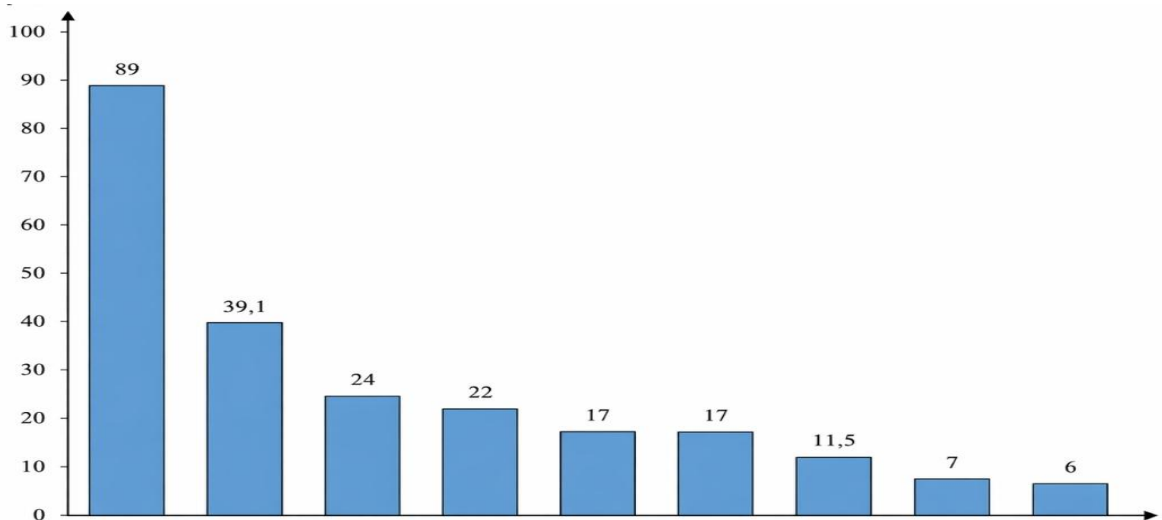
բ/ նկ. 2՝ Տաթևի վանական համալիր, 9 – 13-րդ դարեր:

գ/ 2-ն էլ օգտագործվում են զբոսաշրջային նպատակներով՝ ենթակառուցվածքների ստեղծմամբ:

13. ա/

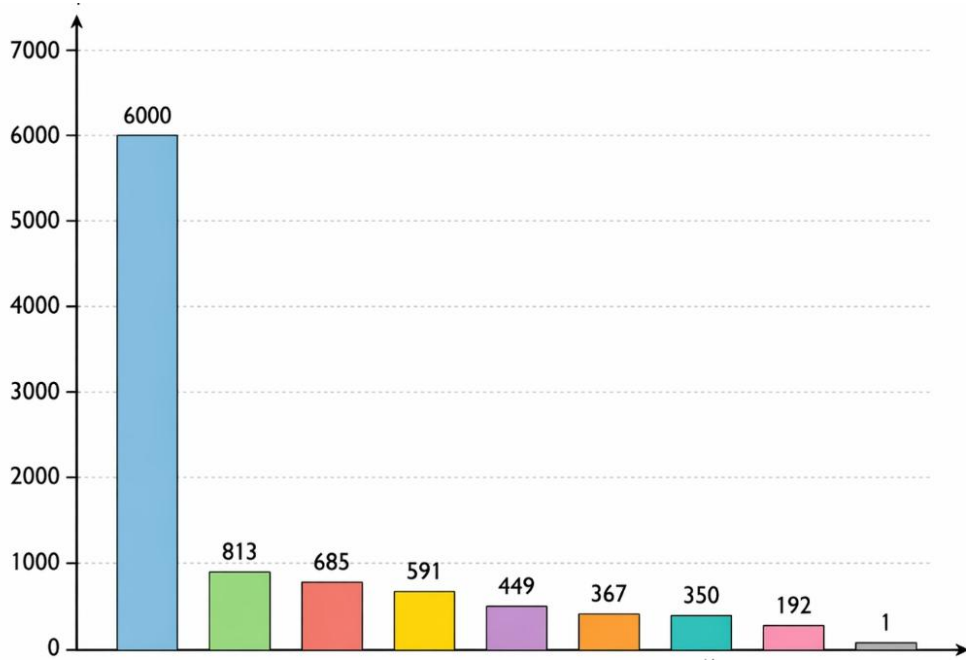
Երկրներ	Պաշարներ (մլրդ տ)			Հանույթ (մլն տ 1 տարում)			Ռեսուրսապահովվածություն		
	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար	Նավթ	Ածուխ	Երկաթաքար
Աշխարհում	139.7	1725	394	3541	4700	906	39.4	367	435
ՌԴ	6.7	200	71	304	246	107	22	813	664
Գերմանիա	0.2	111	2.9	12	247	0	17	449	-
Չինաստան	3.9	272	40	160	1416	170	24	192	235
Ս. Արաբիա	35.5	0	0	404	0	0	89	-	-
Հնդկաստան	0.6	29	19.3	36	310	60	17	94	322
ԱՄՆ	3	445	25.4	402	991	58	7.5	449	438
Կանադա	0.7	50	25.3	126	73	42	6	685	602
Բրազիլիա	0.7	12	49.3	61	2	162	11.5	6000	304
ՀԱՀ	0	130	9.4	0	220	33	-	591	285
Ավստրալիա	0.2	90	23.4	29	257	112	7	350	209

բ/ Նավթի պաշարներով ապահովվածությունը

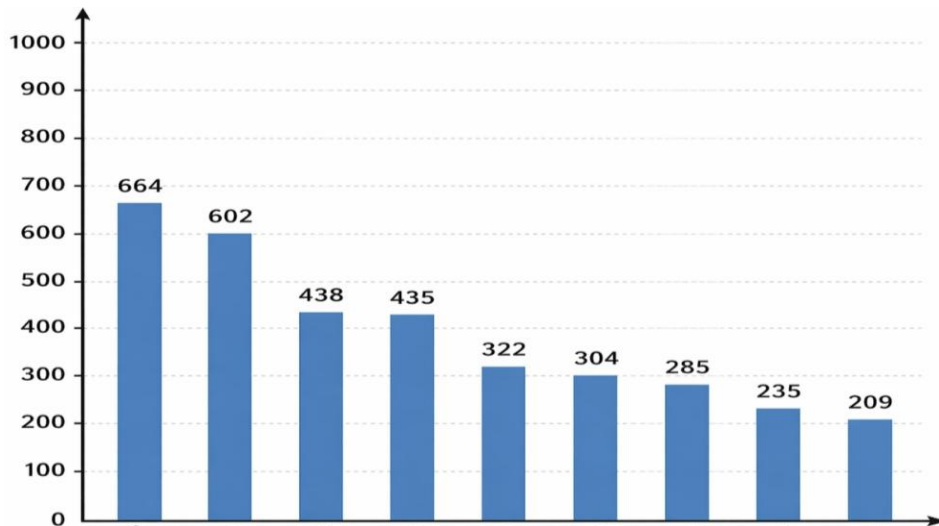
Երկիր և աշխարհ	Ս. Արաբիա	Աշխարհ	Չինաստան	ՌԴ	Հնդկաստան	Գերմանիա	Բրազիլիա	Ավստրալիա	Կանադա

Ածխի պաշարներով ապահովվածությունը

Երկիր և աշխարհ	Բրազիլիա	ՌԴ	Կանադա	ՀԱՀ	Գերմանիա և ԱՄՆ	Աշխարհ	Ավստրալիա	Չինաստան	Ս. Արաբիա
Երկիր և աշխարհ	6000	813	685	591	449	367	350	192	1

Երկաթաքարի պաշարներով ապահովվածությունը

Երկիր և աշխարհ	ՌԴ	Կանադա	ԱՄՆ	Աշխարհ	Հնդկաստան	Բրազիլիա	ՀԱՀ	Չինաստան	Ավստրալիա
Երկիր և աշխարհ	664	602	438	435	322	304	285	235	209

գ/ Երկաթի խոշոր պաշարներ ունեցող երկրներում այսպիսի պաշարների և արդյունահանման ցուցանիշների դեպքում այն կարող է բավարարել 200 – 650 տարի: Ածխի դեպքում՝ ժամկետներն ավելի երկար են՝ 90 – 800 տարի, իսկ Բրազիլիայում՝ մինչև 6000 տարի: Նավթի պաշարները և արդյունահանումն ավելի անհանգստացնող են՝ 6, 7 տարուց մինչև առավելագույնը 90 տարի, իսկ աշխարհի մասշտաբով՝ շուրջ 40 տարի:

Առարկայական հանձնաժողովի նախագահ՝

Ա.Թ. Գրիգորյան